

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	9
<i>Вступ</i>	13
1. Щасливе дитинство	18
2. Від дружби до кохання	29
3. Гра в очікування	39
4. Власний шлях	50
5. Скріплено поцілунком	65
6. Перші кроки	74
7. Цинічне полювання	85
8. Маленький Джордж	93
9. Нова королівська сім'я	104
10. Ми вп'ятьох	119
11. Сімейні чвари	131
12. Спогади різняться	142
13. Благодійність	152
14. Ми зустрінемося знову	166
15. Кінець епохи	179
16. Висока планка	195
17. Удома краще	204

18. Становлення	219
19. Різноголосся	233
20. Королівський лабіринт	249
21. Причина для занепокоєння	260
22. Душа сім'ї	274
23. Становлення майбутньої королеви	284
<i>Принцеси Вельські</i>	293
<i>Додаток</i>	298
<i>Вибрана бібліографія</i>	307
<i>Подяки</i>	308
<i>Примітки</i>	311

Немає жодного збірника правил,
немає правильного і неправильного —
треба самим усе створювати й старатися
якнайкраще дбати про свою сім'ю.

*Кетрін, принцеса Вельська,
уривок із промови про материнство
в Королівському коледжі акушерів і гінекологів,
23 березня 2017 року*

ПЕРЕДМОВА

Я звертаюся до всіх, кому довелося зіткнутися
з будь-якою формою цієї хвороби:
не втрачайте віри й надії. Ви не самі.

Кетрін, принцеса Вельська

П'ятниця, 22 березня 2024 року, 18:00

Вечірні новини ВВС, ведуча Софі Рейворт

«**П**РИНЦЕСА ВЕЛЬСЬКА щойно повідомила, що проходить курс лікування від раку. Пропоную вашій увазі її звернення, у якому вона особисто пояснює, що відбувалося протягом минулих кількох тижнів».

Я хотіла скористатися цією нагодою, щоб особисто подякувати вам за всі ті чудові слова підтримки й розуміння, які отримувала, поки відновлювалась після операції. Для нашої родини ці кілька місяців були особливо складними, та в мене неймовірна команда медиків, які чудово мною опікуються, за що я безмежно їм вдячна.

У січні в Лондоні мені провели складну операцію на черевній порожнині. На той час лікарі вважали, що моя проблема не пов'язана з онкологією. Операція минула успішно. Однак після операційні обстеження виявили рак. Тож лікарі порадили мені пройти курс превентивної хіміотерапії, і нині я на початковій її стадії.

Звичайно, для нас це був величезний шок, і, дбаючи про свою родину, ми з Вільямом намагаємося не виносити всіх деталей на загал. Зрозуміло, на це знадобився час. Як і на те, щоб

відновитися після операції достатньо, щоб мати змогу почати хімієтерапію. Однак найважливіше, нам потрібен був час, щоб знайти потрібні слова і все пояснити Джорджу, Шарлотті й Луї, запевнити їх, що зі мною все буде гаразд. Я їм сказала, що почуваюсь добре, і щодня набираюся сил завдяки зосередженості на всьому тому, що допоможе одужати моєму тілу, розуму і духу.

Вільям завжди поруч, і це дає мені втіху та заспокоєння. Як і любов, підтримка й доброта, яку виявляєте ви. Це так багато значить для нас обох. Сподіваюся, ви зрозумієте, що нашій родині потрібні час та усамітнення на час мого лікування. Робота завжди дарувала мені глибоке відчуття радості, і я з нетерпінням чекаю, коли зможу повернутися до виконання своїх обов'язків, однак зараз я мушу зосередитися на повному одужанні.

Цієї миті я думаю і про всіх тих, чиє життя змінив рак. Я звертаюся до всіх, кому довелося зіткнутися з будь-якою формою цієї хвороби: не втрачайте віри й надії. Ви не самі.

Ось так після багатьох тижнів припущень і здогадів шокована країна дізналася про те, що Кетрін, принцеса Вельська, лікується від раку. У своїй телевізійній промові майбутня королева здавалась рішучою, що свідчило не так про її безстрашність, як про відважність. Світ дивився, як принцеса говорить про свою родину, — хтось на телефоні чи по телевізорі, хтось біля Канадських воріт Грін-парку біля Букінгемського палацу, де зібралися телевізійники, щоб транслювати ексклюзивні новини наживо. У відео, яке два дні тому зняв у Віндзорському замку оператор BBC, Кетрін сидить на лавці в оточенні нарцисів та весняного цвіту, одягнена у светр у чорно-білу смужку з круглою горловиною, майже без макіяжу, і спокійно розповідає, що почала «курс превентивної хімієтерапії».

Наступного дня всі британські газети писали про сміливість принцеси перед лицем жорстокої долі, яка не зважає ні на титули, ні на корони. The Times випустили передовицю під заголовком «Хоробрість Кетрін», у якій зазначали,

що «в цей час, коли принцеса Вельська лікується від раку, вона заслуговує на співчуття і приватність».

Далі у статті йшлося: «Новина, яку принцеса особисто повідомила в короткому відео, — це суворе нагадування нам усім про підступність раку, адже він не зважає ні на вік, ні на ранг, ні на обставини. З огляду на те що зовсім нещодавно, минулого місяця, король Чарльз повідомив про те, що йому діагностували рак, у цей тяжкий для королівської родини час варто поставитися з розумінням до їхнього прагнення до приватності».

У передовиці Sun говорилося схоже: «Ми від щирого серця співчуваємо Кейт, а також Вільяму, Джорджу, Шарлотті, Луї та решті родини».

Після оголошення про діагноз принцеси посипалися повідомлення зі словами підтримки. Британський прем'єр Ріші Сунак відреагував одним із перших. «Любов і підтримка всієї країни супроводжуватимуть принцесу Вельську на її шляху до одужання, — сказав він. — Своїм сьогоднішнім зверненням вона продемонструвала надзвичайну хоробрість». Лідер Лейбористської партії сер Кір Стармер сказав: «Будь-яка форма раку — це шок. Можу лише уявити, як важко було почути таку новину на тлі всіх цих гучних чуток і спекуляцій, що не вщухають уже кілька тижнів». Президент Джо Байден також випустив зворушливу заяву: «Ми з Джил разом із мільйонами людей по всьому світу молимося за ваше повне одужання, принцесо Кейт». Його дружина докторка Джил Байден написала у твіттері: «Ви смілива, і ми вас любимо. Джил».

Зникнення Кетрін із публічного простору й те, який галас це викликало, показало, яку важливу роль вона відіграє в королівській сім'ї. Увага всього світу була прикута до новини про її госпіталізацію, а інформація про те, що Кетрін планує повернутися до виконання королівських обов'язків після Великодня, викликала шквал здогадів про стан її

здоров'я та міцність її шлюбу. На тлі цих спекуляцій прохання Букінгемського палацу про приватність лише підкреслило прихильність і занепокоєння громадськості. А те, що Кетрін видалила фотографію, опубліковану до Дня матері, і перепросила за використання фотошопу, лише добавило драматизму ситуації.

Після новини про спробу дістати несанкціонований доступ до медичної картки Кетрін у Лондонській клініці чутки лише посилилися і сягнули апогею після відеозвернення принцеси. Її стримана заява начебто поклала кінець потоку чуток, адже правду нарешті озвучили. Соціальні мережі й частина традиційних медіа у своєму запалі фактично загнали принцесу в глухий кут і змусили її до зізнання. Утім, її відеозвернення мало глибокий резонанс, що привів до публічних вибачень з боку тих, хто легковажно ставився до її ситуації. Стівен Колбер, ведучий програми *The Late Show with Stephen Colbert* на каналі CBS, перепросив за свої жарти про принцесу й чутки навколо неї. У своєму шоу Колбер роздумував про суть його професії та тонку межу між комедією і тактовністю, на якій йому часто доводиться балансувати.

Новина про становище Кетрін викликала загальну хвилю співчуття, об'єднавши людей у Британії та поза її межами в надії та солідарності з нею, Вільямом і їхньою родиною.

Вступ

У дитячі роки перспективи Кейт Міддлтон стати принцесою здавались нереальними. Це місце вважали зарезервованим за членами іноземних королівських династій, доньками дворян чи аристократів, як-от леді Діана Спенсер, яка вийшла заміж за принца Чарльза за п'ять місяців до народження Кетрін.

Однак у новому столітті сприйняття монархії як на її батьківщині, так і за кордоном, докорінно змінилося. Монархічні шлюби, які колись були «блискучим відображенням універсального факту, адже вони об'єднують людство», як сказав про них письменник вікторіанської доби Волтер Беджет, більше не обмежуються союзами між представниками одного класу.

У травні 2004 року проста австралійка шотландського походження Мері Дональдсон вийшла заміж за кронпринца Данії Фредеріка в церкві Богоматері в Копенгагені, у присутності десятків представників монарших родин і вельмож з усього світу. Зі студенткою родом із Тасманії принц познайомився 2000 року на Олімпійських іграх у Сіднеї — зупинився в готелі Slip Inn, у барі якого та працювала. 14 січня 2024 року, після неочікуваного зречення королеви Маргрете II, яка обіймала трон 52 роки — на той час найдовше з усіх монархів у Європі, — дружина новопроголошеного короля Фредеріка X стала королевою Данії Мері.

У сусідній Норвегії спадкоємець престолу кронпринц Гокон одружився з простолюдинкою, яка стала кронпринцесою

Метте-Маріт, ще раніше, у серпні 2001 року. Їхній шлюб викликав ще неоднозначнішу реакцію: до одруження наречена Метте-Маріт Т'ессем Хьойбі працювала офіціанткою і сама виховувала чотирирічного сина. З кронпринцом вона познайомилася 1999 року на вечірці у спільних друзів, а в грудні 2000-го пара оголосила про заручини. Вони вже тоді жили разом аж до весілля, яке відбулося через вісім місяців після заручин, і це теж викликало неабиякий резонанс. Принцеса відкрито розповіла, що колись була «гульвісою», і попросила в преси дати їй можливість почати спочатку.

А потім настала черга Британії. 2001 року студентка факультету історії мистецтв Сент-Ендрюського університету Кейт Міддлтон відновила спілкування з принцом Вільямом, своїм майбутнім чоловіком і другим у черзі спадкоємцем британського престолу. Формально вони були знайомі ще зі шкільних часів, коли обоє навчалися в приватних школах: він — в Ітоні, а вона — у Мальборо. «Тоді спілкування було дуже активним, і вони знали одне одного», — зазначила особа, наближена до родини. Вони також порушили «традицію»: до весілля, яке відбулося 29 квітня 2011 року у Вестмінстерському абатстві, вони довго зустрічалися й жили разом.

Протягом усієї історії Британії та Європи монархи й уряди завдяки династичним шлюбам створювали стратегічні союзи. Ці шлюби були політичними й часто укладалися між підлітками або й зовсім малими дітьми. Заручини через посередників при європейських дворах були звичайним явищем ще з часів Середньовіччя. Якщо в таких парах і виникало кохання, то воно було радше неочікуваним приємним бонусом, ніж потребою.

Цілковите нехтування особистими почуттями часто призводило до мезальянсів та найпечальніших наслідків для тих, хто потрапив у пастку невдалого шлюбу. Але дехто намагався взяти зі своєї ситуації максимум користі. Можливо,

саме тому так багато принців мали коханок, а їхні дружини потай заводили романи. Загалом така поведінка толерувалася і вважалася частиною правил гри. Від усіх сторін очікували лишень обережності, щоб запобігти скандалам, які могли б порушити статус-кво.

У британській системі дворянських рангів простолюдин — це особа, яка не має дідичного титулу або не належить до знаті — по суті, всі особи без аристократичного чи хоча б перського родоводу. Багато століть у Європі й Британії вважалося неприпустимим одружуватися з простолюдинами. Не дивно, що такі шлюби — зазвичай наслідок щирого кохання — були рідкістю і суспільство їх не схвалювало. Такі союзи — їх називали морганатичними шлюбами — стикалися з безліччю юридичних обмежень, найжорстокіше з яких — заборона успадкування королівського титулу, статусу і привілеїв чоловікові чи дружині, а також дітям, народженим у цьому шлюбі.

Однак із початком ХХ століття соціально-політичний ландшафт почав змінюватися. Перша світова війна поклала кінець практиці династичних шлюбів у душі королеви Вікторії. Зрештою, в останній третині ХІХ століття вона була матріархом Європи, що давало їй та її країні неабиякі вплив і владу. Наприкінці тривалого панування королеви в неї було тридцять онуків, багатьох із яких вона особисто засватала за кого треба, щоби допомогти Британії втримувати політичний вплив у світі.

У 1901 році зі смертю Вікторії настав кінець і шлюбній дипломатії. Її наступник король Едвард VII більше уваги надавав дипломатичним союзам: 1904 року він відіграв важливу роль в укладенні англо-французької угоди, що поклала край ворожнечі між Британією і Францією. Згодом вона ще й проклала шлях для їхньої дипломатичної десятирічної співпраці проти Німеччини напередодні Першої світової війни.

Перед вступом Британії у війну 28 липня 1914 року в Європі налічувалося понад двадцять країн-монархій, які очолювали королі, королеви або інші знатні особи відповідного статусу. Після війни, що забрала життя понад 60 мільйонів солдатів, ті, хто повернувся із шанців додому, і ті, у кого війна забрала рідних та близьких, вимагали радикальних політичних змін.

Монархії посипалися, наче доміно, одна за одною зазнали краху чотири найбільші імперії: у 1917 році — Російська, у 1918-му — Німецька й Австро-Угорська, а в 1922-му — Османська. На їхніх руїнах постали незалежні республіки Австрія, Чехословаччина, Естонія, Угорщина, Латвія, Литва і Туреччина. Зруйнувавши старий лад, робітничий клас вимагав права голосу та виборних лідерів, які несли б відповідальність перед ним. З появою республік ті з монархів, які ще формально зберегли своє місце на троні, згодилися приймати зміни, що їх диктував час, щоб не повторити долі російського царя Ніколая II.

Традиційний багатий вибір німецьких принцес, яких вважали вигідними нареченими для монархів, також різко зменшився, як і права багатих землевласників. Зважаючи на те що останні чотири роки Британія вела запеклу боротьбу проти Німеччини, королю Георгові V наполегливо рекомендували змінити найменування його династії з Саксен-Кобург-Готської на Віндзорську. Крім того, він вирішив, що його синам ліпше вибирати собі наречених серед британок, а не дочок скинутих із престолів «деспотів».

А отже, леді Єлизавета Боуз-Лайон із давнього аристократичного роду нащадків королів Шотландії виявилася ідеальною парою для другого сина короля Альберта, герцога Йоркського, якого в родині називали Берті і який згодом став королем Георгом VI. Їхній шлюб був дуже вдалий, адже Єлизавета стала міцною опорою для свого недорікуватого і страшенно сором'язливого чоловіка, 1936 року

врятувала монархію після зречення престолу короля Едварда VIII і була світлим промінчиком надії в часи Другої світової війни¹.

Предки Кейт Міддлтон здебільшого були вихідцями з робітничого й середнього класів: шахтарями, теслями, наймитами, — і їхнє життя дуже сильно відрізнялося від забезпеченого дитинства самої Кейт. Однак у її родинному дереві є і впливові представники вищого світу, як-от Вільям Петті-Фіцморіс — граф Шелберн, англо-ірландський політик, член партії вігів. Він був прем'єр-міністром Британії і 1783 року успішно домовився з Джорджем Вашингтоном укласти мирний договір, що поклав кінець війні за незалежність США та контролю Британії над американськими колоніями.

Коли Кейт у 2011 році вийшла заміж за принца Вільяма, правила про те, що принци можуть одружуватися лише з дворянками, давно відійшли в минуле, однак загальна увага все одно була зосереджена на тому факті, що вона — простолюдинка. Вона стала Її Королівською Високістю Кетрін, герцогинею Кембриджською, адже з нагоди весілля королева Єлизавета II надала Вільяму титул герцога Кембриджського. Згодом, 9 вересня 2022 року, коли Вільям перейняв від свого батька короля Чарльза III титул принца Вельського, Кетрін стала десятою з 1328 року принцесою Вельською. Цей куртуазний титул традиційно носила дружина прямого спадкоємця англійського, а згодом британського престолу, яка мала стати королевою-консортом².

Розділ 1

ЩАСЛИВЕ ДИТИНСТВО

Дітьми ми багато часу проводили на вулиці,
і я дуже це люблю.

*Кетрін у розмові з авторкою подкасту Харру Мит,
Harru Baby Джованною Флетчер*

ПЕРЕТВОРЕННЯ КЕЙТ Міддлтон на герцогиню Кембриджську, а потім і на Її Королівську Високість Кетрін, принцесу Вельську — видатне досягнення для всіх сторін. Якби вона народилася на п'ятдесят років раніше, таке перетворення було б можливе хіба що в казках. І хоч Кейт не мала кришталевої туфельки, яка підходила б лише на її тендітну ніжку, багато в чому її історія — це сучасна казка про Попелюшку.

Кетрін, звичайно, не експлуатувала зла мачуха, у неї не було хрещеної-феї, та попри це її зліт не менш сліпучий. Народилася вона холодного зимового дня, 9 січня 1982 року, у Королівській Беркширській лікарні в місті Редінг. Батьки Майкл і Керол вирішили почекати з хрестинами первістки до літа, і своє ім'я Кетрін Елізабет Міддлтон отримала 20 червня 1982 року в парафіяльній церкві Святого Андрія у Бредфілді³, дивовижній будівлі XIV століття, внесений до переліку пам'яток вищої категорії.

Того літа хітом сезону був сингл Адама Анта Goody Two Shoes — він лунав з автомобільних радіоприймачів по всій країні. Піком жіночої моди були ділові костюми з масивними

підплічниками й об'ємна зачіска «паж», а чоловіки носили стрижку малет і джинсові костюми. Преса писала, що перша жінка-прем'єрка Британії Маргарет Тетчер, очільниця Консервативної партії, гріється в променях слави після перемоги Британії у Фолклендській війні з Аргентиною. Інфляція сягнула позначки в 9,1 %, а кількість безробітних перевищила три мільйони.

Серед усього хаосу на Фліт-стріт, де розташовувалися штаб-квартири більшості центральних газет, усіх видавців цікавила одна-єдина історія: у Чарльза й Діани от-от мав народитися первісток. Як і очікували, 21 червня 1982 року на світ з'явився світловолосий хлопчик завважки 3 кілограми 218 грамів.

Стоячи на сходах приватного крила імені Ліндо лікарні Святої Марії в Паддінгтоні, принц і принцеса, здавалося, випромінювали щастя, та це було далеко від правди. Діана досі не оговталася від больового шоку, адже пологи були вкрай важкими, їй навіть знадобилася стимуляція, бо вона вже не витримувала тиску преси, яка, за її словами, «ставала нестерпною». Принцеса зізналася: «Складалося враження, що весь світ стежить за кожним днем мого життя»⁴. Через кілька днів, узгодивши все з королевою, принц і принцеса оголосили, що назвали сина Вільямом Артуром Філіпом Луї. Він став другим у черзі на престол і майбутнім королем Британії.

Коли Майкл і Керол Міддлтони вийшли з лікарні, щоб везти новонароджену Кетрін додому, їх не зустрів натовп фотографів за залізними ґратами, проте ця дитина була не менш довгоочікувана і любя. Батьки гарненької розумної дівчинки були працьовиті, обоє обрали для роботи перспективну галузь цивільної авіації. Коли Кетрін було приблизно два, її батька Майкла підвищили — він обійняв керівну посаду в диспетчерській службі British Airways. Єдина проблема полягала в тому, що робота була в аеропорту в Аммані, столиці Йорданії. Однак перспектива отримати

такий вигідний контракт на два з половиною роки приваблювала, і Майкл із Керол вирішили сприймати переїзд як захопливу пригоду. Ретельно все обміркувавши, Міддлто-ни зважилися вирушити назустріч новому життю експа-триантів.

Це доволі сміливий крок, адже в той період Йорданія була політично нестабільною. По всій країні спалахували заворушення, Амман став центром серйозних політичних протестів, особливо масовими були акції студентів університету Ярмук. Вимоги змін, невдоволення через бідність та інфляцію стали загрозою для правління короля Хусейна. Попри те що, на відміну від сусідніх країн, у Йорданії була конституційна монархія, Хусейн зберіг контроль над вико-навчою та законодавчою гілками влади і, як показала прак-тика, не гребував цим користуватися⁵.

Як менеджер вищої ланки Майкл отримував непога-ну зарплатню, до якої додалася компенсація за переїзд, та сім'я не жила на широку ногу. З травня 1984 року вони ви-найняли скромний трикімнатний будиночок за 300 фун-тів на місяць в Ум Утхайна, елегантному кварталі району Захран, що в південно-західній частині Амману. Після їх-нього від'їзду в будинку відкрили дитячу клініку. Та попри те що Майкл важко працював у British Airways, для сім'ї то були «дуже щасливі роки». Якось на Різдво Майкл мусив за-лишитися в Йорданії, а Керол з малими доньками, Кетрін і Піппою, повернулася на свята додому в село Бредфілд Са-утенд⁶ у графстві Беркшир.

Нікола Ніджме, власниця будинку і педіатриня, яка зго-дом перенесе туди свою клініку, зберегла найкращі спогади про Майкла в період його роботи в амманському аеропорту: «Він завжди носив білі шорти і їздив на білій “тойоті” з ве-ликим логотипом ВА». А Хана Хашве, агентка йорданської філії British Airways, яка працювала з Майклом Міддлтоном, згадувала, що він був «активним, чесним і принциповим»⁷.